

**HRVATSKI ZAVOD ZA
MIROVINSKO OSIGURANJE**

SEKTOR ZA EKONOMSKE POSLOVE

**IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOM POSLOVANJU
HRVATSKOG ZAVODA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE
ZA 2017. GODINU**

Zagreb, lipanj 2018.

SADRŽAJ

	Str.
1. UVOD	1
2. PRIHODI	3
2.1. Prihodi iz proračuna	3
2.1.1. Prihodi iz proračuna iz izvora financiranja doprinosi za mirovinsko osiguranje.....	3
2.1.2. Prihodi iz proračuna iz izvora financiranja opći prihodi i primici.....	3
2.2. Vlastiti prihodi	6
2.3. Tekuće pomoći od institucija i tijela EU.....	6
2.4. Ostale pomoći.....	6
2.5. Ostali prihodi za posebne namjene.....	6
3. RASHODI I IZDACI.....	7
3.1. Rashodi za mirovine i mirovinska primanja.....	8
3.2. Financijski rashodi	11
3.3. Osiguranje sredstava za doprinose na temelju individualne kapitalizirane štednje za pojedine kategorije osiguranika	12
3.4. Ostali rashodi	12
3.5. Doplati za djecu	12
3.6. Izdaci.....	13
3.7. Rashodi za zaposlene	13
3.8. Materijalni rashodi	14
4. NABAVA NEFINANCIJSKE IMOVINE	15
5. IMOVINA, OBVEZE I VLASTITI IZVORI	19
6. ZAKLJUČAK	21

1. UVOD

Poslovanje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) za 2017. odvijalo se u skladu s Financijskim planom Zavoda za 2017. godinu (Narodne novine, br. 119/16, 113/17) koji je sastavni dio Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2017. te u skladu s preraspodjelama sredstava na temelju Suglasnosti ministra financija od 24. svibnja, 18. i 29. prosinca 2017.

Izvešće o financijskom poslovanju Zavoda za 2017. godinu prikazuje prihode koji su sastavni dio prihoda proračuna i rashode Zavoda unutar Razdjela 086 Ministarstva rada i mirovinskoga sustava - Glava 20. Prihodi Zavoda uplaćuju se na račun državnog proračuna, odnosno rashodi se izvršavaju s računa državnog proračuna. Financijsko poslovanje Zavoda za 2017. godinu odvija se u skladu sa sljedećim propisima:

- Zakonom o proračunu (Narodne novine, br. 87/08, 136/12 i 15/15)
- Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna za 2017. godinu (Narodne novine, broj 119/16 i 113/17)
- Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine, broj 3/15, 93/15, 135/15, 2/17 i 28/17)
- Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine, broj 124/14, 115/15 i 87/16).

U Tablici 1. prikazani su podaci o prihodima i primicima, rashodima i izdacima za 2017. i 2016. godini.

Tablica 1. u kn

	Ostvarenje za 2017.	Struktura u %	Ostvarenje za 2016.	Struktura u %	Indeks <u>Ostv.2017.</u> <u>Ostv.2016.</u>
1	2	3	4	5	6(2/4)
PRIHODI					
1. Prihodi iz proračuna	39.279.448.548	99,58	38.677.583.927	99,92	101,6
- iz izvora financiranja doprinosi za mirovinsko osiguranje	21.087.078.907	53,46	20.139.285.781	52,03	104,7
- iz izvora financiranja opći prihodi i primici	18.192.223.458	46,12	18.538.298.146	47,89	98,1
- iz izvora financiranja sredstva učešća za pomoći	77.183	0,00	0	0,00	0,0
- iz izvora financiranja ostale refund. iz pomoći EU	69.000	0,00	0	0,00	0,0
2. Vlastiti prihodi	2.503.945	0,01	3.185.857	0,01	78,6
3. Tekuće pomoći od institucija i tijela EU	364.314	0,00	28.130	0,00	-
4. Ostale pomoći	31.759	0,00	1.415.097	0,00	2,2
5. Ostali prihodi za posebne namjene	162.673.305	0,41	28.272.546	0,07	575,4
UKUPNI PRIHODI (1.- 5.)	39.445.021.871	100,00	38.710.485.557	100,00	101,9
RASHODI I IZDACI					
1. Mirovine i mirovinska primanja	37.670.504.893	95,53	36.805.261.849	95,15	102,4
2. Financijski rashodi	30.011.019	0,08	35.478.849	0,09	84,6
3. Osiguranje sredstava za doprinose na temelju individualne kapitalizirane štednje za pojedine kategorije osiguranika	9.298.224	0,02	8.748.973	0,02	106,3
4. Ostali rashodi (školarine i naknade šteta)	86.721	0,00	74.860	0,00	115,8
5. Doplatak za djecu	1.362.678.816	3,46	1.479.591.693	3,82	92,1
6. Izdaci	1.025.102	0,00	970.366	0,00	105,6
7. Rashodi za zaposlene	271.377.439	0,69	264.497.409	0,68	102,6
8. Materijalni rashodi	81.605.452	0,21	78.579.930	0,20	103,9
9. Nabava nefinancijske imovine	5.596.553	0,01	9.529.327	0,02	58,7
UKUPNI RASHODI I IZDACI (1.- 9.)	39.432.184.219	100,00	38.682.733.256	100,00	101,9
Višak	12.837.652		27.752.301		
Višak prihoda i primitaka - preneseni	51.730.491		23.638.182		
Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju	64.568.143		51.390.483		

2. PRIHODI

Ukupni prihodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2017. godinu, ostvareni su u iznosu od **39.445.021.871 kn** i namijenjeni su financiranju sustava mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu. U odnosu na 2016. godinu veći su za 1,9%.

Odnose se na prihode iz proračuna, vlastite prihode, tekuće pomoći od institucija i tijela EU, ostale pomoći i ostale prihode za posebne namjene.

2.1. Prihodi iz proračuna

Prihodi iz proračuna ostvareni su u iznosu od **39.279.448.548 kn** i to iz izvora financiranja doprinosi za mirovinsko osiguranje u iznosu od **21.087.078.907 kn**, iz izvora financiranja opći prihodi i primici u iznosu od **18.192.223.458 kn**, iz izvora financiranja sredstva učešća za pomoći u iznosu od **77.183 kn** i izvora financiranja ostale refundacije iz pomoći EU u iznosu od **69.000 kn**.

2.1.1. Prihodi iz proračuna iz izvora financiranja doprinosi za mirovinsko osiguranje

Prihodima iz proračuna iz izvora financiranja doprinosi za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti financiraju se mirovine, novčane naknade i druga primanja iz mirovinskog osiguranja na temelju priznatih prava, troškovi provedbe osiguranja i troškovi administracije Zavoda. Ostvareni su u iznosu od **21.087.078.907 kn**, čine 53,46% ukupnih prihoda, a u odnosu na 2016. veći su za 947.793.126 kn ili 4,7%.

2.1.2. Prihodi iz proračuna iz izvora financiranja opći prihodi i primici

Prihodima iz proračuna iz izvora financiranja opći prihodi i primici financira se dio obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovina prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima, dodaci odnosno povećanje mirovina prema posebnim zakonima koji uređuju ta prava, nedostatak prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, nedostatak prihoda po osnovi smanjene stope doprinosa za poljoprivrednike, doprinosi za osiguranike iz članka 14. i 27. stavka 6. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15 i 120/16), sve u skladu s člankom 155. Zakona o mirovinskom osiguranju, nedostatak sredstva od doprinosa u skladu s člankom 156. Zakona o mirovinskom osiguranju i doplatka za djecu.

Ostvareni su u iznosu od **18.192.223.458 kn** i čine 46,12% ukupnih prihoda. U odnosu na 2016. godinu manji su za 346.074.688 kn ili 1,9%.

U Tablici 2. prikazana je struktura prihoda iz proračuna iz izvora financiranja opći prihodi i primici za 2017. i 2016. godinu.

**PRIHODI IZ PRORAČUNA IZ IZVORA FINANCIRANJA OPĆI PRIHODI I PRIMICI
ZA 2017. I 2016. GODINU**

Tablica 2.

u kn

Vrsta prihoda	Ostvarenje 2017.	Struktura u %	Ostvarenje 2016.	Indeks 2017. 2016.
	1	2	3	4(1/3)
1. Dodatak od 100 kn i 6%	917.130.770	5,04	965.406.179	95,0
2. Prihodi za pokrivanje nedostatka prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje	6.593.743.524	36,24	7.004.496.777	94,1
3. Mirovine ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima, bez dodataka iz točke 1., 4 i 5.	5.240.934.244	28,81	5.124.692.067	102,3
4. Zakon o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima	1.730.090.069	9,51	1.795.735.254	96,3
5. Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju	2.347.643.035	12,90	2.168.376.176	108,3
UKUPNO (1. - 5.)	16.829.544.642		17.058.706.453	98,7
6. Doplatka za djecu	1.362.678.816	7,49	1.479.591.693	92,1
SVEUKUPNO (1. - 6.)	18.192.223.458	100,00	18.538.298.146	98,1

Ad 1) Prihodi ostvareni za dodatak od 100 kn i 6% smanjeni su za 5,0% u odnosu na 2016. godinu zbog manjeg broja korisnika mirovina kojima se ovaj dodatak isplaćuje u skladu sa Zakonom o prenošenju sredstava Državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja te usklađivanju mirovina (Narodne novine, br. 102/98) i prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 30/04), a odnosi se na dug korisnicima mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993. do 30. lipnja 1998.

Ad 2) Prihodi ostvareni za pokrivanje nedostatka prihoda zbog uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje te ostala nedostatna sredstva od doprinosa smanjeni su za 5,9% u odnosu na 2016. godinu

Ad 3) Prihodi ostvareni za mirovine ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima veći su za 2,3% u odnosu na prethodnu godinu zbog:

- Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 120/16), kojim su mirovine ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima od 1. siječnja 2017. usklađene sa važećom aktualnom vrijednosti mirovine iz članka 88. ZOMO-a čime se izjednačila aktualna vrijednost mirovina ostvarenih prema općem i posebnom propisu.

- redovitog usklađivanja mirovina prema članku 88. ZOMO-a (povećanje od 1. siječnja 2017. za 0,65% i od 1. srpnja 2017. za 2,1%).
- primjene Odluke o prestanku smanjenja mirovina, odnosno dodatka mirovini prema članku 3a. Zakona o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 88/17) od listopada 2017.

Ad 4) Prihodi ostvareni za povećanje mirovina radi otklanjanja razlika u razinama mirovina ostvarenim u različitim razdobljima smanjeni su za 3,7% u odnosu na 2016. godinu zbog manjeg broja korisnika. Navedeno povećanje mirovina isplaćuje se u skladu sa Zakonom o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima, a odnosi se na mirovine koje su ostvarene do 31. prosinca 1998. (Narodne novine, broj 127/00).

Ad 5) Prihodi za dodatak na mirovinu koji se isplaćuje u skladu sa Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 79/07), veći su za 8,3% u odnosu na prethodnu godinu zbog porasta broja novih korisnika koji su ostvarili mirovinu od 1. siječnja 1999. godine.

Ad 6) Prihodi za doplatu za djecu u odnosu na prethodnu godinu manji su za 7,9% zbog smanjenog broja korisnika i broja djece u 2017. godini.

STRUKTURA PRIHODA IZ PRORAČUNA IZ IZVORA FINANCIRANJA OPĆI PRIHODI I PRIMICI

Grafikon 1.

2.2. Vlastiti prihodi

Vlastiti prihodi ostvareni su u iznosu od **2.503.945 kn**, u odnosu na 2016. manji su za 21,4% zbog smanjene naplate prihoda od zakupnina poslovnih prostora koji su u vlasništvu Zavoda.

2.3. Tekuće pomoći od institucija i tijela EU

Tekuće pomoći od institucija i tijela EU ostvarene su u iznosu od **364.314 kn**, a odnose se na refundaciju troškova službenih putovanja radnika Zavoda i intelektualne i osobne usluge u sklopu Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.- 2020.

2.4. Ostale pomoći

Ostale pomoći ostvarene su u iznosu od **31.759 kn**, a odnose se na prihode za obvezne doprinose za polaznike stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

2.5. Ostali prihodi za posebne namjene

Ostali prihodi za posebne namjene ostvareni su u iznosu od **162.673.305 kn** i čine 0,41% ukupnih prihoda od čega se **162.672.630 kn** odnosi se na prihod ostvaren uplatama nositelja mirovinskog osiguranja u državama nastalim na području bivše Jugoslavije u povodu odštetnog zahtjeva kojeg je Zavod prema tim nositeljima postavio u postupku preračuna mirovina primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju s tim državama. Odlukom Vlade od 12. listopada 2016. namijenjeni su za isplatu neisplaćenih svota mirovina primjenom ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o suradnji na području stradalnika rata u Bosni i Hercegovini koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji.

3. RASHODI I IZDACI

Ukupni rashodi i izdaci za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **39.432.184.219 kn** i u odnosu na 2016. godinu veći su za 1,9%.

U Tablici 3. prikazani su ukupni rashodi i izdaci Zavoda za 2017. i 2016. godinu.

UKUPNI RASHODI I IZDACI ZAVODA ZA 2017. I 2016. GODINU

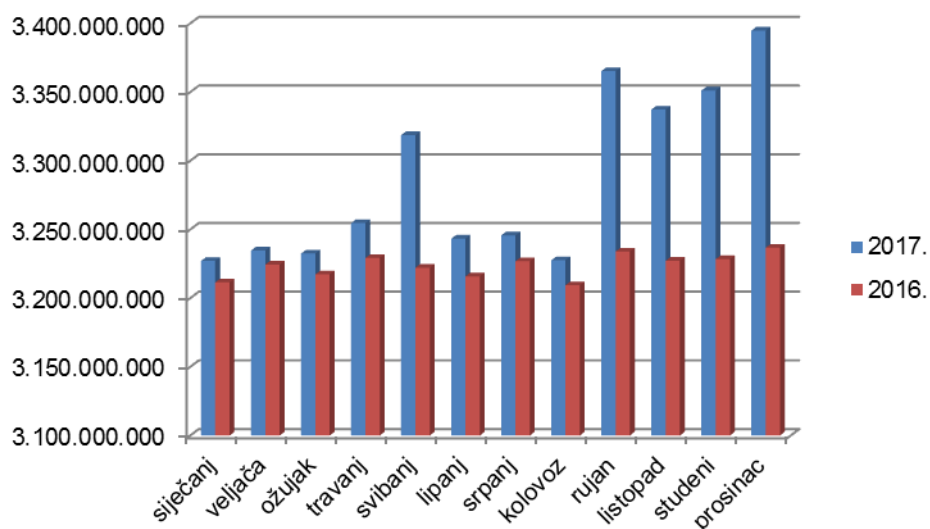
Tablica 3.

u kn

Mjeseci	2017.	2016.	Indeks
	1	2	3(1/2)
siječanj	3.227.072.680	3.211.432.741	100,5
veljača	3.234.687.220	3.224.422.935	100,3
ožujak	3.232.464.044	3.217.316.571	100,5
travanj	3.254.601.091	3.229.193.545	100,8
svibanj	3.318.642.244	3.222.148.377	103,0
lipanj	3.243.269.030	3.215.845.157	100,9
srpanj	3.245.671.119	3.226.857.985	100,6
kolovoz	3.227.537.028	3.209.400.159	100,6
rujan	3.365.224.221	3.233.881.425	104,1
listopad	3.337.228.121	3.227.182.584	103,4
studeni	3.351.070.500	3.228.372.974	103,8
prosinac	3.394.716.921	3.236.678.803	104,9
Ukupno	39.432.184.219	38.682.733.256	101,9

UKUPNI RASHODI I IZDACI ZAVODA ZA 2017. I 2016. GODINU

Grafikon 2.

3.1. Rashodi za mirovine i mirovinska primanja

Rashodi za mirovine i mirovinska primanja iznosili su **37.670.504.893 kn**, što čini 95,53% ukupnih rashoda i u odnosu na 2016. veći su za 2,4%.

Rashodi za mirovine i mirovinska primanja povećani su zbog:

- redovitog usklađivanja mirovina koje je iznosilo 2,76% i to od 1. siječnja 2017. za 0,65% i od 1. srpnja 2017. za 2,1%.
- primjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 120/16), kojim su mirovine korisnicima mirovine određene, odnosno ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima od 1. siječnja 2017. usklađene sa važećom aktualnom vrijednosti mirovine iz članka 88. ZOMO – a, čime se izjednačila aktualna vrijednost mirovina ostvarenih prema općem i posebnom propisu.
- primjene Odluke o prestanku smanjenja mirovina, odnosno dodatka mirovini prema članku 3a. Zakona o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 88/17) od listopada 2017.
- isplate neisplaćenih mirovina pripadnicima Hrvatskog vijeća obrane i članovima njihovih obitelji za 2007. i 2008. godinu u iznosu 149.332.297 kn.

U Tablici 4. prikazani su rashodi za mirovine i mirovinska primanja za 2017. i 2016. godinu.

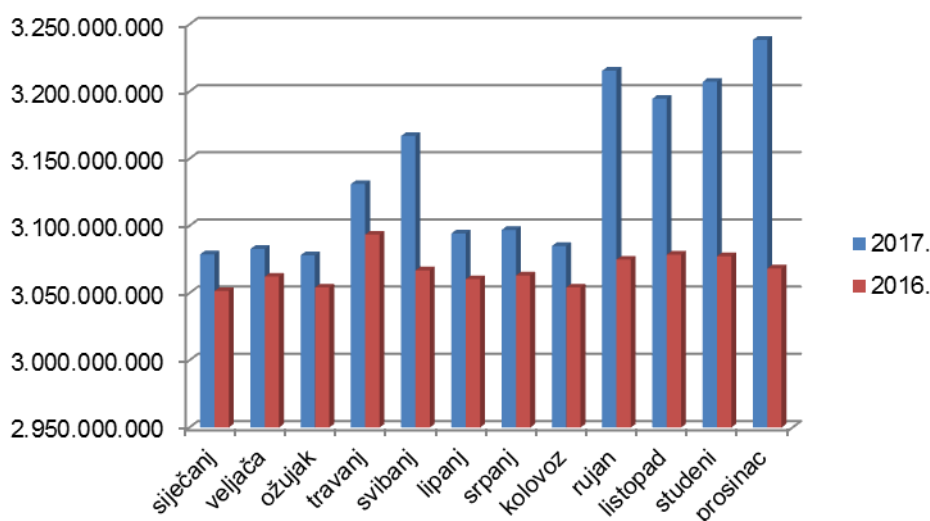
RASHODI ZA MIROVINE I MIROVINSKA PRIMANJA ZA 2017. I 2016. GODINU

Tablica 4. u kn

Mjeseci	2017.	2016.	Indeks
	1	2	3(1/2)
siječanj	3.078.900.137	3.051.517.290	100,9
veljača	3.082.850.538	3.062.239.368	100,7
ožujak	3.078.164.684	3.054.178.987	100,8
travanj	3.131.179.834	3.093.537.063	101,2
svibanj	3.166.955.052	3.066.883.604	103,3
lipanj	3.094.434.153	3.060.344.530	101,1
srpanj	3.097.041.849	3.063.112.144	101,1
kolovoz	3.085.017.322	3.054.185.299	101,0
rujan	3.215.514.076	3.074.947.561	104,6
listopad	3.194.699.895	3.078.625.182	103,8
studeni	3.207.285.229	3.077.386.306	104,2
prosinac	3.238.462.124	3.068.304.515	105,5
Ukupno	37.670.504.893	36.805.261.849	102,4

RASHODI ZA MIROVINE I MIROVINSKA PRIMANJA ZA 2017. I 2016. GODINU

Grafikon 3.

Prosječna mirovina ostvarena prema Zakonu o mirovinskom osiguranju u prosincu 2017. godine iznosila je 2.318,72 kn za 1 139 663 korisnika i veća je za 2,94% u odnosu na prosječnu mirovinu ostvarenu u prosincu 2016. godine koja je za 1 139 786 korisnika iznosila 2.252,44 kn.

U Tablici 5. prikazan je broj korisnika mirovina i prosječne mirovine u prosincu 2017. godine.

PREGLED BROJA KORISNIKA MIROVINA I PROSJEČNIH MIROVINA U PROSINCU 2017. GODINE

Tablica 5.

KORISNICI	Broj korisnika	Prosječna mirovina u kn	Broj korisnika (bez međunarodnih ugovora)	Prosječna mirovina (bez međunarodnih ugovora) u kn
	1	2	3	4
1. Starosne mirovine	788 918	2.498,24	655 158	2.835,75
2. Invalidske mirovine	125 900	1.896,71	119 135	1.980,22
3. Obiteljske mirovine	224 845	1.925,11	197 342	2.114,33
UKUPNO (1.- 3.)	1 139 663	2.318,72	971 635	2.584,33
4. Hrvatski branitelji	70 949	5.582,16	70 883	5.584,64
5. Hrvatska vojska	14 446	3.655,47	14 360	3.662,06
6. HVO	6 800	2.935,23	6 798	2.935,12
SVEUKUPNO (1.- 6.)	1 231 858	2.525,75	1 063 676	2.801,06

U Tablici 6. prikazane su mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju u prosincu 2017. godine.

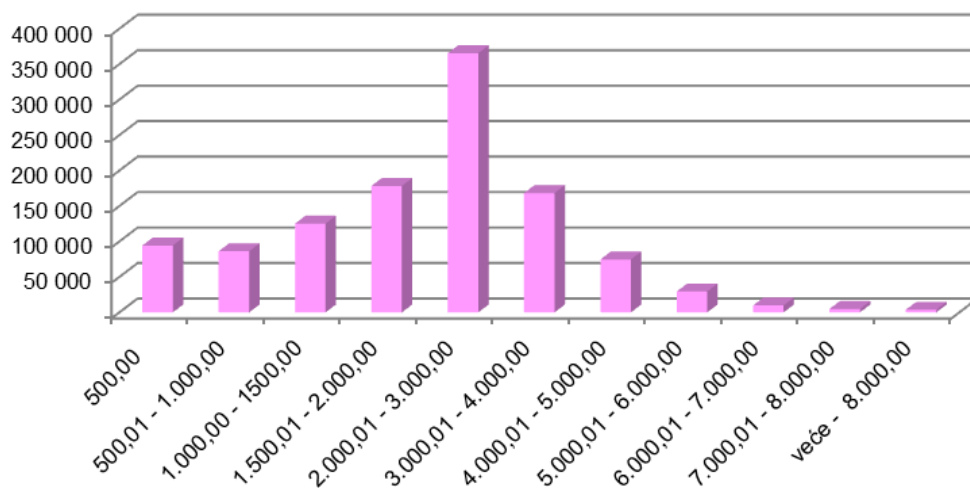
MIROVINE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU U PROSINCU 2017. GODINE

Tablica 6.

Iznos mirovine u kn	Broj korisnika	% broja korisnika
	1	2
do 500,00	94 228	8,27
500,01 - 1.000,00	86 198	7,56
1.000,00 - 1.500,00	125 107	10,98
1.500,01 - 2.000,00	178 244	15,64
2.000,01 - 3.000,00	365 365	32,06
3.000,01 - 4.000,00	168 252	14,76
4.000,01 - 5.000,00	74 553	6,54
5.000,01 - 6.000,00	29 472	2,59
6.000,01 - 7.000,00	9 770	0,86
7.000,01 - 8.000,00	4 823	0,42
veće od 8.000,00	3 651	0,32
UKUPNO	1 139 663	100,00

MIROVINE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU U PROSINCU 2017. GODINE

Grafikon 4.

U Tablici 7. prikazani su podaci o prosječnim neto plaćama u Republici Hrvatskoj, mirovinama i njihovim udjelom u neto plaćama u 2017. godini.

PODACI O PROSJEČNIM NETO PLAĆAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ, MIROVINAMA OSTVARENIM PREMA ZOMO-U I NJIHOVIM UDJELOM U NETO PLAĆAMA U 2017. GODINI

Tablica 7.

Mjeseci	Prosječna plaća	Prosječna mirovina	Udio mirovine u plaći
	1	2	3 (2/1)
siječanj	5.895	2.255,06	38,25
veljača	5.894	2.255,70	38,27
ožujak	6.022	2.255,81	37,46
travanj	5.914	2.266,77	38,33
svibanj	6.025	2.269,51	37,67
lipanj	6.005	2.269,06	37,79
srpanj	5.905	2.269,25	38,43
kolovoz	6.018	2.268,30	37,69
rujan	5.958	2.314,54	38,85
listopad	6.014	2.317,17	38,53
studenj	6.190	2.317,44	37,44
prosinac	5.973	2.318,72	38,82
prosjeak	5.985	2.281,45	38,12

Udio prosječne mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju u prosječnoj neto plaći u Republici Hrvatskoj u 2017. godini iznosio je 38,12%.

Ukupan broj korisnika starosnih mirovina (bez prijevremenih) na dan 31. prosinca 2017. iznosio je 503 921 korisnik. Od tog broja bilo je 100 329 ili 19,91% korisnika starosnih mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina.

Prosječna mirovina za ove korisnike iznosila je 3.558,41 kn, što čini 59,57% prosječne neto plaće za prosinac 2017. (5.973 kn).

3.2. Financijski rashodi

Financijski rashodi za 2017. godinu iznosili su 30.011.019 kn, od toga se 29.641.568 kn odnosi na financijske rashode za isplatu mirovina, a 369.451 kn na ostale financijske rashode Zavoda (bankarske usluge, usluge platnog prometa, zatezne kamate i kamate za primljene kredite i zajmove). U strukturi ukupnih rashoda, financijski rashodi čine 0,08%. U odnosu na 2016. godinu manji su za 15,4% zbog smanjenog broja korisnika kojima se mirovina isplaćuje putem pošte.

3.3. Osiguranje sredstava za doprinose na temelju individualne kapitalizirane štednje za pojedine kategorije osiguranika

Rashodi za doprinose na temelju individualne kapitalizirane štednje za pojedine kategorije osiguranika (II. stup) iznosili su **9.298.224 kn**, čine 0,02% ukupnih rashoda. U odnosu na 2016. veći su za 6,3% zbog povećanja osnovice za obračun doprinosa i broja korisnika.

3.4. Ostali rashodi (školarine i naknade šteta)

Ostali rashodi ostvareni su u iznosu od **86.721 kn**, od kojih se 72.545 kn odnosi na školarine prema Planu školovanja, obrazovanja, osposobljavanja i stručnog osposobljavanja radnika Zavoda, a 14.176 kn na naknade štete pravnim i fizičkim osobama.

3.5. Doplatak za djecu

Rashodi za doplatak za djecu za 2017. iznosili su 1.362.678.816 kn, a u strukturi ukupnih rashoda čine 3,46%. U odnosu na 2016. godinu manji su za 7,9% zbog smanjenog broja korisnika i broja djece u 2017. godini.

U Tablici 8. prikazani su rashodi za doplatak za djecu za 2017. i 2016. godinu.

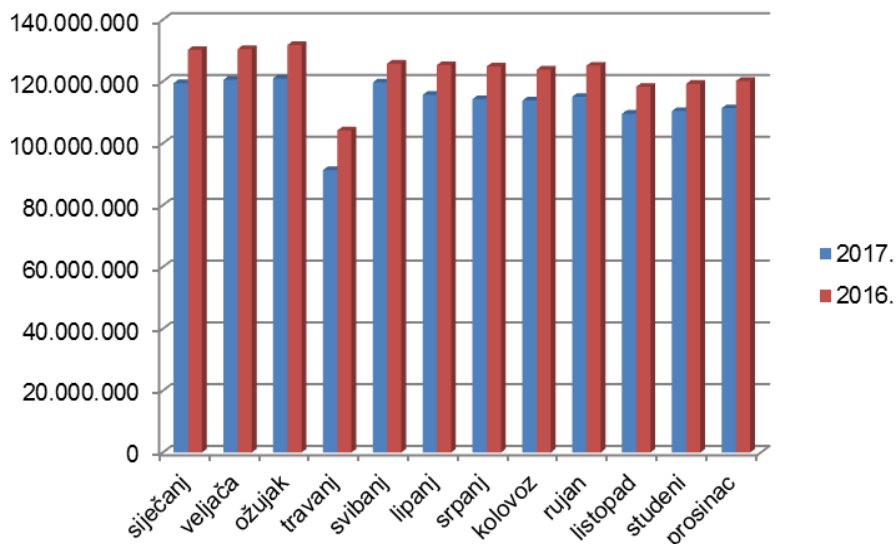
RASHODI ZA DOPLATAK ZA DJECU ZA 2017. I 2016. GODINU

Tablica 8. u kn

Mjeseci	2017.	2016.	Indeks
	1	2	3(1/2)
siječanj	119.497.358	130.239.102	91,8
veljača	120.564.110	130.509.582	92,4
ožujak	121.058.768	131.809.834	91,8
travanj	91.375.506	104.176.629	87,7
svibanj	119.749.386	125.813.533	95,2
lipanj	115.706.748	125.345.734	92,3
srpanj	114.346.254	124.890.367	91,6
kolovoz	113.853.709	123.850.416	91,9
rujan	115.063.403	125.154.779	91,9
listopad	109.606.218	118.320.282	92,6
studeni	110.465.637	119.280.089	92,6
prosinac	111.391.719	120.201.346	92,7
Ukupno	1.362.678.816	1.479.591.693	92,1

RASHODI ZA DOPLATAK ZA DJECU za 2017. i 2016. GODINU

Grafikon 5.

3.6. Izdaci

Izdatak u iznosu od 1.025.102 kn odnosi se na otplatu glavnice po ugovoru o financijskom leasingu za informatičku opremu nabavljenu u 2015. godini.

RASHODI POSLOVANJA

Rashodi poslovanja (rashodi za zaposlene i materijalni rashodi) za 2017. godinu iznosili su **352.982.891 kn**, a u odnosu na 2016. veći su za 2,9%.

3.7. Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene za 2017. godinu iznosili su **271.377.439 kn**, čine 0,69% ukupnih rashoda Zavoda, a u odnosu na 2016. godinu veći su za 2,6% ili 6.880.030 kn.

Rashodi za bruto plaće iznosili su 222.508.582 kn, veći su za 2,7% zbog povećanja osnovice za 2% u veljači, rujnu i prosincu 2017. prema Odlukama o visini osnovice za obračun plaće u javnim službama (Narodne novine, broj 123/16 i 87/17) i Odluci o isplati materijalnih prava i drugih naknada i o visini osnovice za obračun plaće u javnim službama (Narodne novine, broj 118/2017). Ostali rashodi za zaposlene veći su za 1,1% u odnosu na 2016. godinu zbog povećanja rashoda za jubilarne nagrade i otpremnine zbog odlaska radnika u mirovinu. Rashodi za doprinose na plaće povećani su za 2,3% zbog povećanja rashoda za bruto plaće.

U 2017. godini, plaće su se radnicima Zavoda isplaćivale u skladu s Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u HZMO-u, Zakonom o plaćama u javnim službama (Narodne novine, broj 27/01,

39/09), Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (Narodne novine, br. 38/01, 112/01, 62/02, 156/02, 162/03, 39/05, 82/05, 133/05, 30/06, 118/06, 22/07, 127/07, 25/13, 72/13, 151/13, 9/14, 40/14, 51/14, 77/14, 83/14, 120/14, 147/14, 151/14, 11/15, 32/15, 38/15, 60/15, 83/15, 112/15, 122/15, 10/17, 39/17, 40/17 i 74/17), Pravilnikom o radu, Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama (Narodne novine, broj 141/12, 24/17 i 128/17), Kolektivnim ugovorom za Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (Narodne novine, 146/12) i Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika (Narodne novine, od 101/98 do 93/16).

U Tablici 9. prikazani su rashodi za zaposlene za 2017. i 2016. godinu.

RASHODI ZA ZAPOSLENE ZA 2017. I 2016. GODINU

Tablica 9.

Vrste rashoda	Ostvarenje 2017.	Ostvarenje 2016.	u kn
			Indeks 2017. 2016.
1	2	3	4(2/3)
1. Bruto plaće	222.508.582	216.605.253	102,7
2. Ostali rashodi za zaposlene	11.223.363	11.100.061	101,1
3. Doprinosi na plaće	37.645.494	36.792.095	102,3
UKUPNO	271.377.439	264.497.409	102,6
Prosječan broj zaposlenih	2 561	2 631	97,3

3.8. Materijalni rashodi

Materijalni rashodi u 2017. godini iznosili su **81.605.452 kn** i u odnosu na 2016. godinu veći su za 3,9%, a u strukturi ukupnih rashoda čine 0,21%. Vrijednosno najznačajniji rashodi odnose se na rashode za usluge koji su veći za 9,3% najvećim dijelom zbog povećanja rashoda za zakupnine i najamnine (licence s rokom korištenja 1 godine i unajmljivanje software-a), zdravstvenih usluge (sistematski pregled), intelektualne i osobne usluge (energetski certifikat, procjena stanova, strategija ICT sustava) i računalne usluge.

Smanjenje rashoda u odnosu na 2016. godinu odnosi se na rashode za materijal i energiju koji su manji za 4,5% zbog ušteda na rashodima za uredski materijal i manjih rashoda za energiju.

U Tablici 10. prikazani su materijalni rashodi za 2017. i 2016. godinu.

MATERIJALNI RASHODI ZA 2017. I 2016. GODINU

Tablica 10.

Vrste rashoda	Ostvarenje 2017.	Ostvarenje 2016.	u kn
			Indeks 2017. 2016.
1	2	3	4(2/3)
1. Naknade troškova zaposlenima	8.304.673	8.330.989	99,7
2. Rashodi za materijal i energiju	12.191.183	12.765.001	95,5
3. Rashodi za usluge	57.359.512	52.455.968	109,3
4. Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa (polaznici stručnog osposobljavanja)	1.079.299	2.526.850	42,7
5. ostali nespomenuti rashodi poslovanja	2.670.785	2.501.122	106,8
UKUPNO	81.605.452	78.579.930	103,9

4. NABAVA NEFINANCIJSKE IMOVINE

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine za 2017. iznosili su **5.596.553 kn**, a odnose se na:

	u kn
4.1. Nematerijalnu imovinu	85.980
- licence (PS Zagreb,	61.980
- ulaganje na tuđoj imovini radi prava korištenja	24.000
4.2. Postrojenja i opremu	2.003.775
- uredska oprema i namještaj (PS Rijeka, Osijek, Zagreb, PU Bjelovar, Dubrovnik, Gospić, Karlovac, Koprivnica, Požega, Pula, Sisak, Slavonski Brod, Split, Šibenik, Varaždin, Virovitica, Vukovar, Zadar, Središnja služba)	1.782.315
- komunikacijska oprema (Središnja služba)	69.625
- oprema za održavanje i zaštitu (PS Osijek, Rijeka, Split, Varaždin, Zagreb, PU Čakovec, Dubrovnik, Gospić, Požega, Slavonski Brod, Zadar, Virovitica, Vukovar Središnja služba)	131.931
- instrumenti, uređaji i strojevi (PU Bjelovar, Zadar, Središnja služba)	1.113
- uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene (PU Osijek, Pula, Virovitica Središnja služba)	18.791
4.3. Nematerijalnu proizvedenu imovinu	633.313
- ulaganje u računalne programe (Središnja služba)	633.313
4.4. Rashode za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	2.873.485

- dodatna ulaganja na građevinskim objektima (PS Zagreb – projekti Samobor, Žajina, Tvrtkova), Središnja služba – rekonstrukcija toplinske pod stanice, PU Bjelovar, Požega – rekonstrukcija, PU Zadar – izvedbeni projekt, Dubrovnik – aluminijska stolarija, kotlovnica, centralno grijanje, Sisak – vatrodojava, Split – građevinski radovi i vatrodojava u Imotskom) 2.873.485

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine za 2017. u odnosu na 2016. manji su za 41,3%. Rashodi za nabavu računalne opreme i licenci manji su za 75,6% u odnosu na 2016. godinu kada je nabavljen diskovni sustav za mainframe u iznosu 5.106.128 kn. Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini veći su za 69,0% i iznosili su 2.873.485 kn. Većinu ovih rashoda čine dodatna ulaganja na građevinskim objektima u Područnom uredu u Dubrovniku (1.547.948 kn - izgradnja kotlovnice i adaptacija poslovne zgrade) i u Požegi (98.868 kn - rekonstrukcija poslovne zgrade), dok se preostali dio odnosi na ulaganja u Područni ured u Zadru te u Područne službe u Osijeku, Splitu, Zagrebu i Središnju službu.

RASHODI POSLOVANJA ZA 2017. GODINU

Tablica 11.

u kn

Skupina	Pod skupina	Odjeljak	OPIS	Ostvarenje za 2017.	Ostvarenje za 2016.	Indeks 2017. 2016.
1	2	3	4	5	6	7(5/6)
			RASHODI POSLOVANJA	352.982.891	343.077.339	102,9
31			RASHODI ZA ZAPOSLENE	271.377.439	264.497.409	102,6
	311		Bruto plaće	222.508.582	216.605.253	102,7
	312		Ostali rashodi za zaposlene	11.223.363	11.100.061	101,1
	313		Doprinosi na plaće	37.645.494	36.792.095	102,3
32			MATERIJALNI RASHODI	81.605.452	78.579.930	103,9
	321		Naknade troškova zaposlenima	8.304.673	8.330.989	99,7
		3211	Službena putovanja	825.151	601.076	137,3
		3212	Naknade za prijevoz	7.171.677	7.456.867	96,2
		3213	Stručno usavršavanje zaposlenika	263.015	253.931	103,6
		3214	Ostale naknade troškova zaposlenima	44.830	19.115	234,5
	322		Rashodi za materijal i energiju	12.191.183	12.765.001	95,5
		3221	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	4.353.318	5.018.581	86,7
		3223	Energija	7.512.575	7.589.963	99,0
		3224	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje	245.694	112.410	218,6
		3225	Sitni inventar i auto gume	68.800	34.340	200,3
		3227	Službena, radna i zaštitna odjeća i obuća	10.796	9.707	111,2
	323		Rashodi za usluge	57.359.512	52.455.968	109,3
		3231	Usluge telefona, pošte i prijevoza	12.862.065	12.507.022	102,8
		3232	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	9.853.978	15.251.895	64,6
		3233	Usluge promidžbe i informiranja	342.326	236.715	144,6
		3234	Komunalne usluge	4.046.760	4.338.783	93,3
		3235	Zakupnine i najamnine	15.896.857	11.715.983	135,7
		3236	Zdravstvene usluge	972.941	480	0,0
		3237	Intelektualne i osobne usluge	1.123.114	462.305	242,9
		3238	Računalne usluge	8.700.173	4.720.936	184,3
		3239	Ostale usluge	3.561.298	3.221.849	110,5
	324		Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	1.079.299	2.526.850	42,7
		3241	Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa i doprinosi	1.079.299	2.526.850	42,7
	329		Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	2.670.785	2.501.122	106,8
		3291	Naknade za rad predst. i izvršnih tijela, povjerenstva i sl.	154.144	157.494	97,9
		3292	Premije osiguranja	286.796	457.655	62,7
		3293	Reprezentacija	150.767	71.627	210,5
		3294	Članarine	25.183	8.630	291,8
		3295	Naknade i pristojbe	129.289	199.284	64,9
		3296	Troškovi za sudske postupke	1.719.797	1.395.409	123,2
		3299	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	204.809	211.023	97,1

RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE ZA 2017. GODINU

Tablica 12.

u kn

Razred	Skupina	Pod skupina	Odjeljak	Osnovni račun	OPIS	Ostvarenje za 2017.	Ostvarenje za 2016.	Indeks 2017./2016.
1	2	3	4	5	6	7	8	9(7/8)
4					Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	5.596.553	9.529.327	58,7
	41				Rashodi za nabavu neproizvedene imovine	85.980	2.196.680	3,9
		412			Nematerijalna imovina	85.980	2.196.680	3,9
				41231	Licence	61.980	2.196.680	2,8
				41241	Ulaganje na tuđoj imovini radi prava korištenja	24.000	0	0,0
	42				Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	2.637.088	5.632.293	46,8
		422			Postrojenja i oprema	2.003.775	5.528.230	36,2
			4221		<i>Uredska oprema i namještaj</i>	<i>1.782.315</i>	<i>5.422.780</i>	<i>32,9</i>
				42211	Računala i računalna oprema	1.252.825	5.134.514	24,4
				42212	Uredski namještaj	404.910	241.800	167,5
				42219	Ostala uredska oprema	124.580	46.466	268,1
			4222		<i>Komunikacijska oprema</i>	<i>69.625</i>	<i>2.996</i>	<i>-</i>
				42222	Telefoni i ostali komunikacijski uređaji	69.625	2.996	-
			4223		<i>Oprema za održavanje i zaštitu</i>	<i>131.931</i>	<i>69.453</i>	<i>190,0</i>
				42231	Oprema za grijanje, ventilaciju i hlađenje	70.608	67.674	104,3
				42232	Oprema za održavanje prostorija	6.227	0	0,0
				42233	Oprema za protupožarnu zaštitu (osim vozila)	54.207	0	0,0
				42239	Ostala oprema za održavanje i zaštitu	890	1.779	50,0
			4225		<i>Instrumenti, uređaji i strojevi</i>	<i>1.113</i>	<i>8.838</i>	<i>12,6</i>
			4227		<i>Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene</i>	<i>18.791</i>	<i>24.163</i>	<i>77,8</i>
		426			Nematerijalna proizvedena imovina	633.313	104.063	608,6
				42621	Ulaganja u računalne programe	633.313	104.063	608,6
	45				Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	2.873.485	1.700.354	169,0
		451			Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	2.873.485	1.700.354	169,0

5. IMOVINA, OBVEZE I VLASTITI IZVORI

U Tablici 13. i 13.a daju se podaci o imovini, obvezama i vlastitim izvorima.

IMOVINA, OBVEZE I VLASTITI IZVORI

Tablica 13.

u kn

OPIS	Stanje 1. siječnja 2017.	Stanje 31. prosinca 2017.	Povećanje/smanjenje aktive i pasive	Indeks
1	2	3	4 (3-2)	5(3/2)
AKTIVA				
1. Nefinancijska imovina	1.522.172.417	1.453.647.904	-68.524.513	95,5
2. Financijska imovina	7.355.849.330	7.442.492.966	86.643.636	101,2
UKUPNO	8.878.021.747	8.896.140.870	18.119.123	100,2
PASIVA				
1. Obveze	3.140.676.873	3.266.416.535	125.739.662	104,0
2. Vlastiti izvori	5.737.344.874	5.629.724.335	-107.620.539	98,1
UKUPNO	8.878.021.747	8.896.140.870	18.119.123	100,2

Vrijednost ukupne imovine Zavoda na dan 31. prosinca 2017. povećala se za 18.119.123 kn ili za 0,2% u odnosu na stanje 1. siječnja 2017. godine zbog povećanja financijske imovine za 86.643.636 kn i smanjenja nefinancijske imovine za 68.524.513 kn.

Nefinancijska imovina smanjena je zbog godišnjeg ispravka vrijednosti nematerijalne imovine (licenci i ulaganja na tuđoj imovini radi korištenja prava) u iznosu od 13.154.404 kn i dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 28.178.630 kn (domova umirovljenika, poslovnih zgrada, stanova, opreme). Nefinancijska imovina smanjena je i zbog prijenosa prava vlasništva na nekretnini u Puli na Republiku Hrvatsku i nekretnini u Kninu na Dom za starije i nemoćne osobe Knin.

Na povećanje financijske imovine utjecalo je povećanje rashoda budućih razdoblja u iznosu od 127.971.517 kn dok su potraživanja za prihode poslovanja smanjena za 26.100.393 kn, potraživanja od prodaje nefinancijske imovine smanjena za 9.020.382 kn, a vrijednost ukupnog portfelja Zavoda smanjena je za 5.097.776 kn.

Ukupne obveze i vlastiti izvori Zavoda na dan 31. prosinca 2017. povećani su za 18.119.123 kn ili za 0,2% u odnosu na stanje 1. siječnja 2017. zbog povećanja obveza za 125.739.662 kn dok su vlastiti izvori smanjeni za 107.620.539 kn.

IMOVINA, OBVEZE I VLASTITI IZVORI NA DAN 31. PROSINCA 2017.

Tablica 13.a

u kn

I. IMOVINA	8.896.140.870
I.1. Nefinancijska imovina	1.453.647.904
<i>I.1.1. Neproizvedena dugotrajna imovina</i>	37.852.525
- materijalna imovina - prirodna bogatstva	8.375
- nematerijalna imovina	64.821.643
- ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	-26.977.493
<i>I.1.2. Proizvedena dugotrajna imovina</i>	1.412.938.975
- građevinski objekti	1.399.593.309
- postrojenja i oprema	11.096.341
- prijevozna sredstva	0
- nematerijalna proizvedena oprema	2.249.325
<i>I.1.3. Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti</i>	734.578
<i>I.1.4. Dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi</i>	2.121.826
I.2. Financijska imovina	7.442.492.966
<i>I.2.1. Novac u banci i blagajni</i>	1.883.700
<i>I.2.2. Depoziti, jamčevni polozi i potraž. od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo</i>	185.484.135
<i>I.2.3. Potraživanja za dane zajmove</i>	0
<i>I.2.4. Vrijednosni papiri (obveznice)</i>	17.114.055
<i>I.2.5. Dionice i udjeli u glavnici</i>	2.005.920.705
<i>I.2.6. Potraživanja za prihode poslovanja</i>	1.979.401.200
- potraživanja za doprinose	23.440.104
- potraživanja za pomoći međunarodnih organizacija te institucija. i tijela EU	69.000
- potraživanja za prihode od imovine	29.862.584
- potraživ. za upravne i administr. pristojbe po posebnim propisima i naknade	1.857.685.089
- potraž. za prihode od prodaje proizv. i robe te pruženih usluga	3.858.753
- potraživanja za prihode iz proračuna	67.072.933
- ispravak vrijednosti potraživanja	-2.587.263
<i>I.2.7. Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine</i>	45.034.031
<i>I.2.8. Rashodi budućeg razdoblja</i>	3.207.655.140
II. OBVEZE I VLASTITI IZVORI	8.896.140.870
II.1. Obveze	3.266.416.535
<i>II.1.1. Obveze za rashode poslovanja</i>	3.264.312.195
- obveze za zaposlene	23.671.425
- obveze za materijalne rashode	3.619.854
- obveze za financijske rashode	2.094.802
- obveze za naknade građanima i kućanstvima	3.163.275.774
- ostale tekuće obveze	71.650.340
<i>II.1.2. Obveze za nabavu nefinancijske imovine</i>	154.917
<i>II.1.3. Obveze za kredite i zajmove</i>	1.949.423
II.2. Vlastiti izvori	5.629.724.335
<i>II.2.1. Vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora</i>	3.608.123.672
<i>II.2.2. Višak prihoda</i>	66.957.117
<i>II.2.3. Manjak prihoda</i>	-2.388.973
<i>II.2.4. Obračunati prihodi poslovanja</i>	1.911.998.488
<i>II.2.5. Obračunati prihod od prodaje nefinancijske imovine</i>	45.034.031

Izvor: Bilanca Zavoda na dan 31. prosinca 2017. (obrazac BIL)

6. ZAKLJUČAK

Poslovanje Zavoda za 2017. godinu odvijalo se u skladu s Financijskim planom Zavoda za 2017. Rashodi za 2017. godinu financirani su prihodima iz proračuna, i to iz izvora financiranja doprinosi za mirovinsko osiguranje, opći prihodi i primici, sredstva učešća za pomoć i ostale refundacije iz pomoći Europske unije, vlastitim prihodima, pomoćima od institucija i tijela Europske unije i ostalim pomoćima i ostalim prihodima za posebne namjene.

Ukupni prihodi Zavoda za 2017. ostvareni su u iznosu od **39.445.021.871 kn**, a **ukupni rashodi i izdaci** u iznosu od **39.432.184.219 kn**. Višak prihoda i primitaka iznosi 12.837.652 kn.

Ukupni prihodi Zavoda za 2017. godinu ostvareni su u iznosu od **39.445.021.871 kn** i veći su za 1,9% u odnosu na 2016. godinu kada su iznosili **38.710.485.557 kn**.

Prihodi iz proračuna ostvareni su u iznosu od **39.279.448.548 kn** i veći su za 1,6% u odnosu na 2016. godinu. U strukturi ukupnih prihoda čine 99,58%.

Vlastiti prihodi ostvareni su u iznosu od **2.503.945 kn**, a odnose se na prihode od iznajmljivanja poslovnih prostora koji su u vlasništvu Zavoda. U odnosu na 2016. godinu manji su za 21,4%, a u strukturi ukupnih prihoda čine 0,01%.

Tekuće pomoći od institucija i tijela EU ostvarene su u iznosu od **364.314 kn**. **Ostale pomoći** ostvarene su u iznosu od **31.759 kn**, a odnose se na prihode za obvezne doprinose za polaznike stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

Ostali prihodi za posebne namjene ostvareni su u iznosu od **162.673.305 kn**, od kojih se prihod u iznosu od **162.672.630 kn** odnosi na uplate nositelja mirovinskog osiguranja u državama nastalim na području bivše Jugoslavije u povodu odštetnog zahtjeva koji je Zavod prema tim nositeljima postavio u postupku preračuna mirovina, a namijenjen je za isplatu neisplaćenih svota mirovina pripadnicima Hrvatskog vijeća obrane i članovima njihovih obitelji.

Ukupni rashodi i izdaci Zavoda za 2017. godinu ostvareni u iznosu od **39.432.184.219 kn** i veći su za 1,9% od ukupnih rashoda za 2016. kada su iznosili **38.682.733.256 kn**.

Rashodi za mirovine i mirovinska primanja iznosili su **37.670.504.893 kn** i veći su za 2,4% u odnosu na 2016. godinu, a u strukturi ukupnih rashoda čine 95,53%. Ovi rashodi određeni su zakonima i na njihovu se visinu ne može utjecati. U 2017. isplaćene su neisplaćene mirovine pripadnicima Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji u iznosu od **149.332.297 kn**.

U skladu s člankom 88. ZOMO -a mirovine i mirovinska primanja u 2017. povećane su za 2,76%, i to od 1. siječnja za 0,65% i od 1. srpnja za 2,1%.

Rashodi za doplatku za djecu iznosili su **1.362.678.816 kn**, i manji su za 7,9% u odnosu na 2016. godinu zbog manjeg broja korisnika i broja djece. U strukturi ukupnih rashoda i izdataka čine 3,46%. Svi ostali rashodi i izdaci čine 1,01% ukupnih rashoda i izdataka, a sastoje se od financijskih rashoda, rashoda za zaposlene, materijalnih rashoda, rashoda za nabavu nefinancijske imovine, rashoda za doprinose na temelju individualne kapitalizirane štednje za pojedine kategorije osiguranika.

Udio ukupnih rashoda i izdataka Zavoda za mirovinsko osiguranje za 2017. godinu u bruto domaćem proizvodu iznosio je 10,85%, udio rashoda za mirovine i mirovinska primanja 10,37%, a doplatka za djecu 0,38%.